



**R. Patris, Francisci Svarez, E Societate Iesv,  
Metaphysicarvm Disputationvm, In Qvibvs Et Vniversa  
Natvralis Theologia Ordinate Traditvr, Et Qvæstiones Ad  
omnes duodecim Aristotelis Libros ...**

**Suárez, Francisco**

**Mogvntiæ ; [Coloniæ Agrippinæ], 1630**

5 Vtrum præter esse reale actualis essentiæ, sit aliud esse necessarium,  
quo res actualiter & formaliter existat.

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94179](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94179)



vi illius esse talis essentia est: recte enim infertur: est ens actu, ergo est: quia esse ens actu non diminuit rationem entis: quam includit verbum est. Vnde, etiam si demus, hoc esse essentia actualis pendere ab ulteriori termino, seu actu tanquam à conditione necessaria, vel ab aliquo huiusmodi, nihilominus tamen illud esse ipsum formaliter constituit ens actu, & distinguit illud ab ente in potentia: ergo ex vi illius vere & absolute dicitur res esse: sicut accidens ex vi sui esse dicitur esse ens actu, & absolute esse, quāvis illud esse requirit inhaerentiam in subiecto, ita ut sine illa naturaliter esse non possit.

Secundo argumentor tam simpliciter quam ad hominem: nam huic esse actualis essentia conueniunt omnia quæ tribui solent existentia: imo & illa omnia, propter quæ authores primæ & secundæ essentia existimant, existentiam distingui ex natura rei ab essentia, ergo est verum esse existentia. Antecedens probatur, nam primo hoc esse essentia actualis non est æternum sed temporale, nam vsupra ostensum est, creaturæ nullum esse reale ab æterno habuerunt, sed esse essentia prout distinguitur ab esse existentia dicitur esse æternum, quod non potest esse verum nisi de illo esse potenciali: ergo esse actualis sicut temporale est, ita etiam est vera existentia. Deinde, hoc esse conuenit creaturæ contingenter seu non necessario, quandoquidem & priusquam fieret illud non habuit, & potest, posteaquam illud habet, illo priuari: sed istæ sunt conditiones existentia, propter quas maxime censetur distingui ab essentia, nam essentia dicitur non conuenire rei contingenter, sed necessario, & inseparabiliter: ergo hoc esse actualis essentia habet conditiones omnes existentia. Dices, si hæc ratio efficax, non solum concludit, quod hoc esse sit existentia, sed etiam quod sit distinctum ab essentia: Responderetur, in opinione aliorum ita concludi, tamen iuxta nostram sententiam, potius concludi, non recte probari illis rationibus existentiam distingui ex natura rei ab essentia, de quo plura inferius. Vnde ulterius huic esse actualis essentia conuenit, ut conferatur creaturæ per efficientiam creatoris, sed per efficientiam proxime confertur esse existentia: in hoc ergo etiam conuenit hoc esse cum existentia. Denique nulla potest excogitari conditio necessaria ad esse existentia, quæ non conueniat huic esse. Nisi forte aliquis petendo principium, dicat, vnam ex conditionibus requisitis ad existentiam esse, ut distinguitur ex natura rei ab actuali essentia, quod sane absurdum diceretur: nunc enim inquirimus conditiones, quibus cognoscere possumus, quid existentia sit, & cur sit ab essentia distinguenda. Eset ergo voluntaria petitio principii, inter condiciones necessarias ad esse existentia ponere huiusmodi distinctionem. Eo vel maxime, quod distinctio cum sit negatio vel relatio quædam non est conditio per se requisita ad esse rei, sed est quid resultans ex tali esse rei. Non est ergo distinctio ponenda inter condiciones necessarias ad esse rei, siue essentia, siue existentia: in reliquis autem nulla fingi potest conditio, quæ constituat esse reale in esse existentia, quæ non reperiatur in esse actualis essentia. Est ergo hoc verum esse existentia.

Tertio declaratur hoc ipsum ex propria ratione existentia, nam esse existentia nihil aliud est, quam illud esse, quo formaliter, & immediate entitas aliqua constituitur extra causas suas, & definit esse nihil, ac incipit esse aliquid: sed huiusmodi est hoc esse, quo formaliter & immediate constituitur res in actualitate essentia: ergo est verum esse existentia. Maior videtur esse per se nota ex ipsius termini significatione, & communi omnium conceptione. Item ex immediata & formali oppositione supra declarata inter ens actu, & ens in potentia, nam ens actu idem est quod existens, alioquin dari posset me-

dium inter ens possibile & ens existens, quod tamen inintelligibile est: ergo illud esse, quo formaliter constituitur ens actu in se & extra causas, est etiam esse quo constituitur existens: ergo illud esse est verum esse existentia. Item quia huiusmodi esse, si per possibile vel impossibile intelligatur, manere absque quolibet alio esse distincto, est sufficiens ad distinguendum entitatem actualem à possibili: & consequenter ad constituendam illam in nouo ac temporali statu, quem ab æterno non habet, & ad terminandam actionem agentis, seu ad fundandam habitudinem & dependentiam realem à causa efficiente: ergo huiusmodi esse quo res formaliter constituitur actu extra causas, est existentia. Minor autem propositio scilicet, quod illud esse, quo intrinsece & immediate essentia possibilis intelligitur fieri essentia actualis, constituat essentiam extra causas, seu extra nihil, ferè est per se nota ex terminis, quia per illud esse est aliquid in actu. Est etiam demonstrata ex principiis positis, quia ostensum est, per hoc esse formaliter constitui essentiam extra possibilitatem quā ab æterno habeat nostro modo concipiendi: nam eaduci ut sic dicam à possibilitate, & extra causas constitui, idem sunt.

Nec refert, si quis dicat, hoc esse actualis essentia pendere ab alio esse distincto, quod ab aliis appellatur actualis existentia, tum quia, licet admittamus hanc dependentiam, illa esse non potest in genere causæ vel termini formalis intrinsece constituentis essentiam in ratione essentia actualis, nos autem locuti sumus de esse sic formaliter & intrinsece constituyente actualitatem essentia, & de illo ostendimus habere veram rationem existentia. Assumptum probatum est à nobis, quia ostendimus, illud esse, quo essentia in actualitate essentia constituitur, non posse esse ex natura rei distinctum ab ipsa: si ergo illud aliud esse, quod ab aliis vocatur existentia, est distinctum ex natura rei ab actualitate essentia, non potest illam formaliter constituere in tali actualitate: si ergo aliqua est dependentia actualis essentia à tali existentia, non erit ut ab intrinseco constitutio formalis, sed ut ab alia causa vel conditione necessaria. Præterea quia, si hæc ratio attente ponderetur, probat, nullam dari existentiam ita distinctam ab esse actualis essentia, & si fortasse datur aliqua conditio vel terminus aut modus necessarius, ut talis essentia actualis existat, illam non esse nec vocari posse existentiam, sed subsistentiam, vel inhaerentiam, nisi tota hæc controuersia ad questionem de nomine reuocetur. Quia vero magna ex parte hinc pendet intelligentia totius huius questionis, directe & expresso declarandum hoc est & probandum in sequenti sectione.

## SECTIO V.

*Utrum præter esse reale actualis essentia sit aliud esse necessarium, quo res formaliter & actualiter existat.*

Declaratur munus existentia.

**E**rtum est apud omnes, existentiam esse id, quo formaliter & intrinsece res est actu existens, quamquam enim existentia non sit proprie & in rigore causa formalis, sicut neque subsistentia aut personalitas: est tamen intrinsecum & formale constitutum sui constituti, sicut personalitas est intrinsecum & formale constitutum personæ: siue hoc sit per compositionem siue absque illa, nam constitutio latius patet quàm compositio, ut Theologi latius tradunt i. part. quæstio. 40. seu in i. distinct. 26. & 33. hoc autem constitutum per existentiam,

VII.  
*Occurrit obiectum.*

I.

VI.



ut vno verbo significetur, quod omnes admittant, nihil aliud est quam existens ut sic, quamquam sub hac voce eque obscurum maneat quid illud sit nisi amplius conceptus seu ratio existentis ut sic declaratur. Quidquid vero illud sit, certum tamen est, existens ut sic per solam existentiam formaliter constitui: & in hoc genere quasi formalis causa ab illa sola pendere hoc tamen non excludit quin aliis modis, vel in aliis generibus causarum pendeat res existens ab aliis rebus in sua actuali existentia quod est attente considerandum, quia aliqui Thomistae videntur hoc aut ignorasse, aut dissimulasse, ut in argumentis primae opinionis tactum est, & in eorum solutionibus videbimus. Est autem id evidens etiam in eorum sententia, nam si existens a & essentia sunt ex natura rei distinctae, & ex eis componitur ens existens tanquam ex actu & potentia, necesse est ut illud compositum in ratione entis existentis intrinsece pendeat tam ab entitate essentiae quam ab entitate existentiae, licet ab hac formaliter, ab illa vero materialiter: imo necesse est, ipsam entitatem existentiam pendere ab entitate essentiae in genere causae materialis, sicut è contrario essentia pendet ab existentia in genere formalis.

## II.

Rursus in omni opinione necesse est ut existentia rei creata pendeat ab existentia alicuius rei, saltem in genere causae efficientis. Quod si res creata existens imperfecta sit, vel incompleta in genere entis, necesse est, ut tota entitas actualis, & ipsa etiam existentia talis rei, pendeat ab alio, vel tanquam a subiecto, vel tanquam a sustentante, vel tanquam ab vniione cum alio, vel tanquam ab ultimo termino completae entitatis. Probatum inductione, quae fieri potest variis exemplis, iuxta varias sententias: sic enim humanitas Christi, & existentia creata eius pendet à Verbo ut à sustentante, & ab Incarnatione tanquam ab vniione, qua coniungitur Verbo: sicut etiam humanitas Petri, & existentia eius pendet à substantia tanquam ab ultimo termino complente substantiam: sicut etiam linea quantumvis concipitur actu existens dici potest pendere à puncto tanquam à termino suo. Vnum vero exemplum est fere extra omnem controuersiam: nam forma accidentalis secum affert suam existentiam, quae existentia naturaliter pendet à subiecto ut à causa materiali, & ab vniione seu inhaerentia in subiecto à modo, quo mediante, sustentatur à subiecto (& quod certius est) forma substantialis materialis, secum affert suam existentiam, quae naturaliter pendet à materia ut à causa materiali. Ratio vero generalis est, quia omne ens, quod in suo ordine imperfectum & incompletum est, potest pendere ab alio ente, vel ut à causa intrinseca, vel ut ab extrinseca, prout naturae eius fuerit accommodata: hoc enim nullam repugnantiam involuit: & alioqui consentaneum est imperfectioni talis entis. Quod si in entitate essentiae actualis hoc facile admittitur, & sine controuersia non est, cur in entitate existentiae negetur, cum illa etiam imperfecta, & imbecillis ad se sustentandum esse possit, ut euidenter constat in omni existentia accidentis.

## Punctus controuersiae.

## III.

Ex his ergo recte concluditur, essentiam actualem ut sic, etiam si in suo intrinseco & formali esse includat esse existentiae, ut probatum est, nihilominus posse naturaliter indigere aliquo ulteriori termino, vel modo, aut vniione, ut in rerum natura existat, vel simpliciter, vel connaturali modo, ut euidenter declarat, & confirmat discursus factus, & exempla ac rationes in eo adductae. Hinc ergo nata est quaestio proposita, dicunt enim aliqui, etiam si essentia per suum esse reale essentiae sit verum actuale ens, nihilominus indigere alia ulteriori actu

litate distincta ut esse possit, & hanc vocant existentiam.

## Resolutio.

Dicendum tamen est, essentiam realem, & actualem posse quidem naturaliter postulare modum subsistendi, vel inhaerendi, ut sit: hunc tamen modum seu terminum ulteriorem non esse existentiam ipsius essentiae, nec posse praeter hos modos aut terminos excogitari alium, qui & sit distinctus ex natura rei ab essentia actuali, & sit vera existentia eius. Probatum facile discurrendo per singulas essentias & modos earum. Et incipiendo à clarioribus, forma accidentalis praeter entitatem actualem sibi essentialem, includit actualem vniionem seu inhaerentiam ad subiectum, quam esse ex natura rei distinctam ab entitate formae accidentalis factis declarauit mysterium Eucharistiae, in quo separata est & destructa actualis inhaerentia, conseruata entitate accidentis. Sicut etiam idem mysterium ostendit eandem actualem inhaerentiam esse extra essentiam accidentis. Haec autem inhaerentia non est esse existentiae accidentis: quis enim hoc vnquam dixit? Nam in sacramento altaris non creatur nouum esse existentiae, quo accidentia consecrata existant, ut omnes fere Theologi docent; retinent ergo accidentia consecrata existentiam, quam habebant in pane, & non retinent inhaerentiam: non est ergo inhaerentia existentia accidentis, sed modus quidam illius, quo mediante illa existentia naturaliter pendet & conseruatur à subiecto, quam dependenti Deus supplet in accidentis separato. Idemque est proportione seruata in forma materiali respectu materiae, & in materia respectu formae, ut latius dicemus inferius.

Substantialis autem natura, quae per se existit praeter actualem entitatem essentiae includit vltimum quidam terminum, quo positive subsistit ut infra suo loco dicemus contra Scotum & alios. Quem terminum nunc etiam supponimus ex natura rei esse distinctum ab entitate actuali totius naturae, seu essentiae substantialis. Hunc item terminum negamus esse existentiam, sed substantiam naturae seu suppositum. Et quous fortasse, qui ita loquuntur ut illum terminum seu substantiam, existentiam substantialem vocent, possint tantum in modo loquendi à nobis discrepare, tamen etiam potest esse realis differentia, & si sit tantum in voce, non recte loquuntur. Etiam si substantiam ipsam existentiam vocent, quia res vera putant, essentiam substantialem primo ac formaliter constitui in esse entis in actu, & distinguere ab ente possibili per substantiam ipsam ut sic, est plane falsum, ut etiam Thomistae frequentius sentiunt, & infra tractando de substantia videbimus. Et ex haecenus dictis conuinci potest. Ostendimus enim, illud esse, quo primo ac formaliter constituitur essentia intra latitudinem entis in actu, & distinguitur ab essentia possibili, non posse esse aliquid ex natura rei distinctum ab entitate actuali essentiae: non potest ergo hic esse effectus formalis substantiae, cum supponamus, hanc ex natura rei esse distinctam. Praeterea sicut hic modus est distinctus ab entitate essentiae, ita potest entitas essentiae conseruari destructo tali modo, & tunc retinet totum illud esse intrinsecum, quo constituitur in tali actualitate seu entitate actuali: ergo non constituitur formaliter & intrinsece in ea actualitate per substantiam. Antecedens supponitur ex mysterio Incarnationis & ex his quae dicemus infra de natura & substantia. Consequentia vero probatur primo, quia idem numero constitutum non potest conseruari destructo intrinseco & formali constitutiuo, sicut non potest manere eadem persona ablata personalitate, etiam si maneat eadem natura. Secundo à simili, nam recte probamus formale constitutum accidentis in ratione entis in actu non



ita non esse inhærentiam, quia ablata inhærentia, conseruatur idem numero accidens in ratione entis in actu: idem ergo est in presenti. Igitur in hoc sensu non potest verè dici modus subsistendi, esse ipsum esse existentia naturæ substantialis.

Alio vero sensu posset quis ita loqui, nimirum, quia entitas actualis essentia substantialis non potest in rerum natura existere sine tali modo: & quod propter hanc causam illud esse, quo essentia intrinsece constituitur ens actu, non vocetur esse existentia, sed essentia tantum, quia per se non sufficit ad constituendam rem existentem, sufficit tamen ad constituendam essentiam rei, terminus autem seu modus subsistentia vocetur esse existentia, quia complet entitatem rei, & illo posito, sufficit vt res existat. Et hic quidem dicendi modus solum est diuersus à nostra sententia in vsu terminorum: nos enim hoc præcipue contendimus, & in hoc totam rem sitam esse existimus, quod in entibus creatis, præter actualem entitatem essentia, & modum existendi per se vel in alio, non fingatur aliud esse existentia distinctum ex natura rei ab entitate actuali essentia, & à modo per se existendi vel inhærendi alteri: quod iam nobis concedit illa sententia illo modo explicata. Dispicet tamen valde ille modus loquendi. Primo propter abusum terminorum, quia per esse existentia nemo intelligit omne id, sine quo actualis rei idēitas conseruari nō potest, sed quod formaliter huiusmodi entitas in ratione entis in actu, & extra suas causas constituitur: ergo licet actualis entitas essetia substantialis non possit esse sine subsistentia, si per illā formā non habet quod sit extra causas, non potest dici quod per illam existat: & consequenter neque illa potest existentia appellari.

Secundo, quia aliās subiectum accidētis dicēdum esset existentia accidētis, quia sine illo non potest naturaliter existere. Imo materia posset appellari existentia forme pendens ab ipsa in esse, & forma materia. Et amplius, si consequenter ipsi loquantur, debent essentiam actualem appellare existentiam suā subsistentia, quia subsistentia nō potest existere sine natura quam terminat, & à qua pendet. Si ergo hæc omnia neganda sunt, solum quia illa dependentia in existendo non est vt à formali constitutiuo entitatis actualis, eadem ratione negandum est, subsistentiam esse existentiam illius naturæ, quam terminat.

Tertio, quia saltem supernaturaliter conseruatur natura existens ablata propria subsistentia, vt patet in mysterio incarnationis. Dices, conseruari quidem sine propria, non tamen aliqua alia existentia, quæ vicem propriæ suppleat: quæ poterit etiam appellari existentia naturæ. Sed contra hoc est: tum quod adhuc est sub controversia, an possit creata natura conseruari sine illa subsistentia tam propria, quam aliena: & Caietanus cum aliis tenet, posse: & est probabile vt postea videbimus, tum etiam quia, quamuis ablata propria subsistentia, alia subsistatur loco illius, semper natura manet eadem numero in ratione talis entitatis existentis, quod esse non posset, si formaliter existeret per subsistentiam: quia variatio formali constitutiuo necesse est constitutum variari.

Quarto, quia subsistentia ita se habet ad naturam substantialem, sicut inhærentia ad naturam accidentalem: nam per se & in alio cum proportionē sumpta opponuntur inter se, & versantur suo modo circa idem diuisiu: vnde sicut actualis inhærentia est modus existentia naturæ, ita actualis perfectas, quæ est propria subsistentia, est modus naturæ existentis: non potest ergo recte appellari existentia eius. Nec video quā ratione moueantur, qui sic loquuntur, nisi vt verbis saltem defendant, existentiam distingui ex natura rei ab essentia, cum in re solum de subsistentia ita sentiant.

*Affertio præcipue intentæ per sua-  
detur.*

Supere est vt probemus alteram partē à nobis præci-  
piuē intentam, scilicet, præter actualem entitatem  
essentia & illud esse quod in ea constituitur, quodque  
ab ipsa in re non distinguitur, & præter modum sub-  
sistentia, vel inhærentia, non dari aliud esse existen-  
tia ex natura rei distinctum ab his. Sufficiens autem  
probatio huius veritatis esse videtur, quia omnis a-  
lia entitas, vel modus realis, est superfluum & sine pro-  
batione confectus: cur ergo est multiplicandus? An-  
tecedens declaratur, quia rationes quæ afferuntur  
ad probandam huiusmodi existentiam distinctam,  
vel probant solum de subsistentia in natura substan-  
tiali, & inhærentia in accidentali, vel sunt omnino  
inefficaces, quia supponunt nescio quod esse essen-  
tia æternum creaturæ, quod re vera nullum est. Qua-  
propter illæ rationes æque probarent, esse essentia æ-  
ctuale & temporaneum distingui ex natura rei ab es-  
sentia creaturæ, quod nullus asserere potest, qui res,  
quæ his verbis significantur, mediocriter concipiat.

Et hinc satis etiam constat, huiusmodi entitatem  
vel modum esse superfluum. Primo quidem, quia si  
esset aliqua eius necessitas vel utilitas, posset aliqua  
probabili ratione declarari actuaderi. Deinde, quis  
quæso est formalis effectus talis entitatis seu modi,  
propter quem natura sua à Deo tribuatur? Non e-  
nim esse potest, vt essentia fiat ens actuale, & extra  
causas suas constitutur: hoc enim formaliter habet  
per esse essentia actuale, vt saepe probauimus. Ne-  
que etiam vt entitas essentia actu sit per se, vel in a-  
lio: nā hos modos essendi habet per subsistentiam vel  
inhærentiam: quid ergo confert alia existentia? Di-  
ces, confert existere seu constituit formaliter essen-  
tiam non in ratione essentia, sed in ratione existen-  
tis. Sed hæc est petitio principii, aut idem per idem  
declarare: hoc enim est quod inquirimus, quia ad-  
dit existere vltra esse actuale extra causas, commu-  
nicatum per effectiōnem causæ efficientis, quo vere  
constituitur essentia in ratione entis in actu, cum  
supponamus non esse sermonem de subsistentia, vel  
inhærentia: & similiter inquirimus, quid addat  
existens supra ens actu extra causas, supposito quod  
non addit esse subsistens, vel inhærens. Quia ergo  
nulla ratio realis distincta à prædictis concipi potest,  
concludimus, ens actu existens eandem rem & ra-  
tionem formalem significare: ideoque fingi non  
posse esse existentia, distinctum ab illo esse, quo vn-  
quæque res in actualitate suæ essentia constitui-  
tur.

Atque hinc ulterius inferimus, huiusmodi entita-  
tem existentia dicto modo distinctam non solum su-  
perfluum esse, sed plane impossibilem. Primo qui-  
dem, quia hæc entitas non ponitur vt à Deo extrinse-  
cus addita ad maiorem aliquam rerum perfectio-  
nem, sed vt connaturalis & debita ac omnino neces-  
saria, vt res sit extra causas suas. Si ergo necessaria nō  
est, non est etiam hoc modo possibilis, quia natura  
non amat, neque postulat quod superfluum est. Se-  
cundo & à priori, quia vbi effectus formalis nullus  
est, vel non est possibilis, neque forma est possibilis:  
hic autem nullus est effectus formalis, quem talis en-  
titas dare possit. Quod patet facile ex dictis, quia ne-  
que ens actu, neque esse tali modo, scilicet in se  
vel in alio, prouenire potest formaliter à tali entita-  
te: præter hos autem effectus formales non potest a-  
lius excogitari conueniens enti creato, vt ens crea-  
tum & existens est.

Et in hoc cernitur aperta differentia inter subsi-  
stentiam & existentiam illam, quæ fingitur distin-  
cta ab essentia actuali, nam de subsistentia facile de-  
clarari potest effectus formalis propter quem est ne-  
cessaria: non enim ponitur, vt constituat naturam  
sub-

X.

XI.

XII.

XIII.



substantialem in ratione entis in actu, sed ut entitatem eius ita compleat, & terminet, & reddat illam ita in se & per se & existentem, & quali sibi sufficientem ad sustentandum intrinsece suum esse, ut reddatur incapax alienæ subsistentiæ, vel unionis ad illam ut per eam in suo esse sustentetur: sicut è contrario in forma accidentali facile etiam declaratur effectus quasi formalis, quem inherencia habet in essentia formæ accidentalis, qui non est illam constituere in ratione entis in actu, sed alicui vnire à quo subsistentur. At vero de existentia declarari non potest, quem effectum formalem habeat circa essentiam nisi constituere illam in ratione entis in actu, qui tamen effectus non potest formaliter & intrinsece esse ab existentia, quæ sit eptitas distincta ab ipso ente, seu essentia quæ in actu constituitur ut ostensum est, & iterum inferius probabitur, & ideo licet facile intelligatur modus ex natura rei distinctus ab essentia actuali, quia sit subsistentia vel inherencia, non tamè qui sit existentia, & tam à subsistentia vel inherencia, quam ab actuali essentia distinguatur.

*Satisfit obiectioni contra dicta.*

XIV. Sed obicit quidam, nam videtur totus hic discursus supponere, totam actualitatem essentia provenire formaliter ab existentia, quod tamen falsum est, quia intra latitudinem essentia inferior gradus est actualitas respectu superioris: & forma est actualitas respectu materiæ, non per existentiam, sed per entitatem essentia, quamvis existentia est conditio sine qua non, ut actus illam. Et declaratur amplius, nam aliud est hominem esse, aliud est hominem rationalem esse, vel animal esse. Primum habet ab existentia, secundum ab entitate essentia: & in utroque est sua actualitas proportionata.

XV. Ad obiectionem respondeo esse æquivocationem in voce actualitatis seu actus, potest enim sumi vel ut opponitur potentia obiecti, vel ut respicit potentiam receptivam: nos loquimur de actualitate in priori sensu, in quo verissimum est, omnem actualitatem entis intrinsece ac formaliter provenire ab esse existentia, quia ens actu formaliter idem est quod existens. Obiectio autem procedit in posteriori sensu: forma enim est actualitas materiæ, ut actus in illa receptus: differentia autem solum secundum rationem est actus generis, quia concipitur ac si in illo recipetur: inter gradus enim superiorem & inferiorem non potest esse habitudo realis actus & potentia, cum in re actualiter non distinguantur. Actualitas autem prior seu entitativa ita comparatur ad actum posteriorem seu formalem, ut interdum re ipsa distinguantur: interdum sola ratione: est enim actualitas illa transcendens, & participatur non solum ab actu formali, sed etiam à potentia receptiva, cuius entitativa actualitas realiter distinguitur actualitate formæ: in ipsa autem forma esse actum materiæ, saltem aptitudinem, & esse tale ens actu sola ratione distinguuntur, quia vno conceptu explicatur propria habitudo ad potentiam receptivam, quæ non explicatur per alium. Atque ita non solum verum est, ens actu condistinctum enti in potentia constitui formaliter & intrinsece per esse existentia, sed etiam est verum omnem formalem actualitatem, vel potius actuationem ut sic dicam sicut provenit ab aliqua essentia actuali pariali, ita provenire ab aliqua existentia, nam forma non actuatur materiæ, nisi ut ipsa est talis actualis entitas, quod habet per suum esse existentia. Ad confirmationem respondetur, quod secundum rem idem est hominem esse, & hominem esse hominem, si in utraque propositione esse dicat actum, & non solum aptitudinem, aut veritatem propositionis. Et similiter re ipsa idem est hominem esse hominem, & esse rationalem, vel animal, &c. quia hæc omnia in

re idem sunt. Quapropter ab eadem actualitate & ab eadem re hæc omnia prædicata sumuntur, siue illa res vocetur essentia actualis, siue esse actuale eius, solum quæ per rationis præcisiones, & compositiones hæc omnia distinguuntur. Non est ergo in vnare nisi vnum esse, quo constituitur ens actu, & illud ipsum esse existentia.

## SECTIO VI.

*Qua distinctio possit inter essentiam & existentiam creatam internemire, aut intellegi.*

*Excluditur distinctio realis inter actualem essentiam & existentiam.*



I ea quæ dixim⁹, satis à nobis probata sunt, non est difficile ex eis colligere quid sit in proposita questione, & de opinionibus sectione primæ relatione sentiendum. Dicendum est enim primo, essentiam creatam in actu extra causas constitutam non distingui realiter ab existentia, ita videntur res seu entitates distinctæ. In hac conclusione suppono significationem terminorum, & distinctionem iam declaratam de essentia in potentia vel in actu. Suppono etiam, non esse sermonem de subsistentia vel inherencia: sed de proprio esse existentia, Probatur igitur potest conclusio sic exposita ex Aristotele, qui ubique ait Ens adiunctum rebus nihil eis addere, nam idem est ens homo quod homo, hoc autem cum eadem proportionem verum est, de re in potentia & in actu, ens ergo actu, quod est proprie ens, idemque quod existens, nihil addit rei, seu essentia & actuali existentia Aristotelis, qui ita loquitur 4. Metaph. cap. 2. lib. 5. cap. 7. lib. 10. cap. 4. Quam imitatur Averroes eisdem locis, reprehendens Avicennam.

Sed præcipue demonstratur ratione, quia talis entitas addita actuali essentia, nec potest illi formaliter conferre primam (ut ita dicam) actualitatem seu primam rationem entis in actu, quæ separatur & distinguitur ab ente in potentia: neque etiam potest esse, necessaria sub aliqua ratione causa, proprie vel reductivè, ut essentia habeat suam entitatem actualem essentia: ergo nulla ratione fingi potest talis entitas distincta. Consequentia est evidens à sufficienti partium enumeratione, quia neque hadenus excogitatum est, nec excogitari certe potest aliud munus talis entitatis. Primum autem membrum partitionis positæ, & admittitur ab omnibus authoribus, etiam ab illis, qui existentiam ab essentia realiter distinguunt: & est plane evidens ex ipsa fere terminorum declaratione iam satis tradita in suppositionibus positis: repugnat enim, entitatem constitui in esse entitatis per aliquid à se condistinctum.

Quod amplius in hunc modum demonstro, nam omnis forma, realiter distincta à potentia, quam adduat, componit cum illa vnum compositum. Unde talis actus potest dici causa formalis, vel respectu compositi, vel respectu potentia seu alterius quasi partem componentis, si absque tali actu vel forma esse non possit. Respectu igitur compositi optime & verissimè dicitur talis actus formaliter & intrinsece constituere illud, non tamen potest omnino condistinctui ab illo, sed necessario includitur in illo, & distinguitur ut pars à toto, quia talis actus non potest esse tota entitas compositi, quod necessario includit aliam partem, seu aliud componens. At vero si comparatur actus ad aliam rem vel potentiam cuius est actus, non potest intrinsece, & formaliter constitui propriam entitatem eius, quia illa entitas